

Dramaty Pirandella i Gombrowicza

Gombrowicz W., Dramaty. Iwona, księżniczka Burgunda; Ślub; Operetka; Historia, słowo wstępne J. Jarzębski, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997.

Pirandello L., Ciascuno a suo modo, [w:] idem, Maschere nude, red. S. Campailla, Edizioni Integrali, Newton Compton Editori, Roma 2007.

Pirandello L., Enrico IV, [w:] idem, Maschere nude, red. S. Campailla, Edizioni Integrali, Newton Compton Editori, Roma 2007.

Pirandello L., Giganci z gór, [w:] idem, Teatr Pirandella, przekł., oprac., przedmowa J. Adamski, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1976.

Pirandello L., I giganti della montagna, [w:] idem, Maschere nude, red. S. Campailla, Edizioni Integrali, Newton Compton Editori, Roma 2007.

Pirandello L., Henryk IV, [w:] idem, Wybór dramatów, oprac. J. Heistein, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław–Kraków 1978.

Pirandello L., Maschere nude, red. S. Campailla, Edizioni Integrali, Newton Compton Editori, Roma 2007.

Pirandello L., Questa sera si recita a soggetto, [w:] idem, Maschere nude, red. S. Campailla, Edizioni Integrali, Newton Compton Editori, Roma 2007.

Pirandello L., Sei personaggi in cerca d'autore, [w:] idem, Maschere nude, red. S. Campailla, Edizioni Integrali, Newton Compton Editori, Roma 2007.

Pirandello L., Sześć postaci w poszukiwaniu autora, [w:] idem, Wybór dramatów, oprac. J. Heistein, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław–Kraków 1978.

Inne teksty Pirandella i Gombrowicza cytowane w książce

Gombrowicz W., Byłem pierwszym strukturalistą, [w:] Gombrowicz filozof, wybór i oprac. F.M. Cataluccio, J. Illg, Znak, Kraków 1991.

Gombrowicz W., Dziennik 1953–1956, red. J. Błoński, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1986.

Gombrowicz W., Dziennik 1967–1969, red. J. Błoński, J. Jarzębski, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1992.

Gombrowicz W., Ferdydurke, przeł. D. Borchardt, Yale University Press, New Haven 2000.

Gombrowicz W., Ferdydurke, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2007.

Gombrowicz W., Fragmenty z dziennika, „Kultura” (Paryż) 1954, nr 7/81–8/82.

Gombrowicz W., Kronos, wstęp R. Gombrowicz, posłowie J. Jarzębski, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2013.

Gombrowicz W., Testament. Rozmowy z Dominique de Roux, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2004.

Gombrowicz W., Wspomnienia polskie; Wędrówki po Argentynie, red. J. Błoński, J. Jarzębski, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1996.

Pirandello L., Arte e scienza, wstęp S. Costa, Mondadori, Milano 1994.

Pirandello L., L'azione parlata, [w:] idem, Saggi, poesie, scritti varii, red. M. Lo Vecchio-Musti, Mondadori, Milano 1960.

Pirandello L., *Illustratori, attori e traduttori*, [w:] idem, *Saggi, poesie, scritti varii*, red. M. Lo Vecchio-Musti, Mondadori, Milano 1960.

Pirandello L., *Lettera a Guido Salvini del 30 marzo 1930*, „*La Fiera Letteraria*”, 19 maja 1966.

Pirandello L., *Lettera a Ruggero Ruggeri del 21 settembre 1921*, [w:] idem, *Enrico IV. Tragedia in tre atti*, t. 7, CreateSpace Independent Publishing Platform, 2014.

Pirandello L., *Lettera autobiografica*, [w:] idem, *Saggi, poesie, scritti vari*, red. M. Lo Vecchio-Musti, Mondadori, Milano 1960.

Pirandello L., *Novelle per un anno*, t. 1, red. M. Costanzo, wstęp G. Macchia, Mondadori, Milano 1985.

Pirandello L., *Saggi, poesie, scritti varii*, red. M. Lo Vecchio-Musti, Mondadori, Milano 1960.

Pirandello L., *Teatro e letteratura*, [w:] idem, *Saggi, poesie, scritti varii*, red. M. Lo Vecchio-Musti, Mondadori, Milano 1960.

Pirandello L., *Teatro siciliano?*, [w:] idem, *Saggi, poesie, scritti varii*, red. M. Lo Vecchio-Musti, Mondadori, Milano 1960.

Pirandello L., *L'umorismo*, wstęp S. Guglielmino, Mondadori, Milano 1992.

Inne dzieła literackie i filmowe cytowane w książce

Allen W., *Bóg*, [w:] idem, *Bez piór*, przeł. J. Łaszcz, Zysk i S-ka, Poznań 2004.

Allen W., *Play It Again, Sam*, scenariusz W. Allen, reżyseria H. Ross, wyst. W. Allen, D. Keaton, J. Bang et al., Paramount Pictures, 1972.

Allen W., *The Purple Rose of Cairo*, scenariusz i reżyseria W. Allen, wyst. M. Farrow, J. Daniels, D. Aiello et al., Jack Rollins & Charles H. Joffe Productions / Orion Pictures Corporation, 1985.

Allen W., *Zagraj to jeszcze raz, Sam*, przeł. G. Dyksińska, J. Siemiasz, Phantom Press International, Gdańsk 1993.

Baudelaire Ch., *Do czytelnika*, [w:] idem, *Kwiaty zła*, wybór M. Leśniewska, J. Brzozowski, postł. J. Brzozowski, przeł. Z. Bieńkowski et al., Wydawnictwo Literackie, Kraków 1994.

Cervantes M. de, *Przemysłny szlachcic Don Kichot z Manczy*, t. 1–2, przeł. A.L. Czerny, Z. Czerny, PIW, Warszawa 1972.

Coleridge S.T., *Biographia Literaria*, przeł., przypisami i skorowidzem opatrzył, przedmową poprzedził B. Działożyński, PWN, Warszawa 2019.

Frayn M., *Noises Off. A Play in Three Acts*, Methuen, London 1982.

Herling-Grudziński G., *Dziennik pisany nocą*, „*Kultura*” (Paryż) 1986, nr 3/462.

Liaci E., *Błędne koło*, przeł. K. Malik-Liaci, AltMedia, Wyszaków 2012.

Miłosz C., *To jedno*, [w:] idem, *Wiersze*, t. 4, Znak, Kraków 2004.

Nabokov V., *Błady ogień*, przeł. S. Barańczak, M. Kłobukowski, Da Capo, Warszawa 1988.

Queneau R., *Le vol D'Icare*, Gallimard, Paris 1994.

Shakespeare W., Makbet, przeł. L. Ulrich, objaśnienia J.I. Kraszewski, Wydano nakładem Gebethnera i spółki, Kraków 1895.

Spark M., The Comforters, Penguin Books, London 1963.

Literatura przedmiotu

Abel L., Metatheatre. A New View of Dramatic Form, Hill and Wang, New York 1963.

Abramowicz M., Bertrand D., Stróżyński T. (red.), Humor europejski, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 1994.

Abramowska J., Serie tematyczne, [w:] eadem, Powtórzenia i wybory. Studia z tematologii i poetyki historycznej, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 1995.

Adamski J., Sztuka teatru wedle Pirandella, [przedmowa w:] L. Pirandello, Teatr Pirandella, przekł., oprac., przedmowa J. Adamski, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1976.

Agamben G., Profanacje, przeł. i wstępem opatrzył M. Kwaterko, PIW, Warszawa 2006.

Ahmad A., A History of Islamic Sicily, Edinburgh University Press, Edinburgh 1975.

Alber J., Bell A., Ontological Metalepsis and Unnatural Narratology, "Journal of Narrative Theory" 2012, t. 42, nr 2. <https://doi.org/10.1353/jnt.2012.0005>

Alessio A., Sanguinetti Katz G. (red.), Le Fonti di Pirandello, Palumbo, Palermo 1996.

Alfieri B.M. et al., Testimonianze degli Arabi in Italia, Fondazione Leone Caetani, Accademia Nazionale dei Lincei, Roma 1988.

Allavena O., Pirandello. Dalla narrativa al dramma, Priamor, Savona 1970.

Allen G., Intertextuality, Routledge, New York 2011. <https://doi.org/10.4324/9780203829455>

Alter R., Partial Magic. The Novel as a Self-Conscious Genre, University of California Press, Berkeley 1975.

Amari M., Storia dei musulmani in Sicilia, t. 1-3, Felice le Monnier, Firenze 1854 (t. 1), 1858 (t. 2), 1872 (t. 3).

Amenta A., Postmodernismo, postmodernità e letteratura polacca, "pl.it - Rassegna Italiana di Aromenti Polacchi" 2007, nr 1.

Andrzejewski J., "Pamiętnik z okresu dojrzewania" Witolda Gombrowicza, "ABC Literacko-Artystyczne", dodatek do "ABC" 1933, nr 194.

Arcaini E., L'architettura della commedia musicale "C'est ainsi" e la "corrispondente" resa linguistica in francese, [w:] A Lignano per studiare Pirandello, red. V. Orioles, Metauro, Pesaro 2013.

Aronson E., The Theory of Cognitive Dissonance. A Current Perspective, [w:] Advances in Experimental Social Psychology, red. L. Berkowitz, Academic Press, Cambridge 1969. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60075-1](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60075-1)

Arystoteles, Poetyka, przeł. i oprac. H. Podbielski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2006.

Attardo S., Linguistic Theories of Humor, Walter de Gruyter, Berlin 1994.

- Austin J.L., Mówienie i poznawanie. Rozprawy i wykłady filozoficzne, przeł., wstępem i przypisami opatrzył oraz skorowidze sporządził B. Chwedeńczuk, PWN, Warszawa 1993.
- Bacchilega C., Narrativa postmoderna in America, Euroma La Goliardica, Roma 1986.
- Bachtin M., Epos i powieść, [w:] idem, Problemy literatury i estetyki, przeł. W. Grajewski, Czytelnik, Warszawa 1982.
- Bachtin M., Problemy poetyki Dostojewskiego, przeł. N. Modzelewska, PIW, Warszawa 1970.
- Bachtin M., Słowo w powieści, [w:] idem, Problemy literatury i estetyki, przeł. W. Grajewski, Czytelnik, Warszawa 1982.
- Bachtin M., Twórczość Franciszka Rabelais'go a kultura ludowa średniowiecza i renesansu, przeł. A. i A. Goreniewie, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1975.
- Bachtin M., Uwagi o śmiechu i komizmie, przeł. B. Żyłko, "Autograf" 1989, nr 3.
- Baelo-Allué S., Parody and Metafiction in Woody Allen's "Mighty Aphrodite", "Epos" 1999, nr 15.
<https://doi.org/10.5944/epos.15.1999.10120>
- Bain A., The Emotions and the Will, Longmans, Green & CO, London 1865. <https://doi.org/10.1037/12264-000>
- Bakuła B., Oblicza autotematyzmu. (Autorefleksyjne tendencje w polskiej prozie po roku 1956), WiS, Poznań 1991.
- Balbus S., Historycznoliteracka aktywność stylizacji, [w:] idem, Między stylami, Universitas, Kraków 1993.
- Baluch W., Sugiera M. (red.), Uwzględniając widza. Od Pirandella do Bergmana, Księgarnia Akademicka, Kraków 2001.
- Barilli R., Il comico in Bergson, Freud e Pirandello, [w:] L'enigma Pirandello, red. A. Alessio, C. Persi Haines, L.G. Sbrocchi, Canadian Society of Italian Studies, Ottawa 1988.
- Barth J., Literatura wyczerpania, przeł. J. Wiśniewski, [w:] Nowa proza amerykańska. Szkice krytyczne, wybór, oprac. i wstęp Z. Lewicki, Czytelnik, Warszawa 1983.
- Barthes R., Śmierć autora, przeł. M.P. Markowski, "Teksty Drugie" 1999, nr 1/2.
- Bartoszyński K., Metafikcjonalność, [w:] idem, Kryzys czy trwanie powieści. Studia literaturoznawcze, Universitas, Kraków 2004.
- Bassnett S., Lorch J. (red.), Luigi Pirandello in the Theatre, Routledge, London-New York 2014.
<https://doi.org/10.4324/9781315077109>
- Baudrillard J., The Ecstasy of Communication, Semiotext(e), New York 1988.
- Bauman Z., O miejscu teatru w ponowoczesnej sztuce, [w:] Teatr w miejscach nieteatralnych, red. J. Tyska, Fundacja Humaniora, Poznań 1998.
- Bauman Z., Płynna nowoczesność, przeł. T. Kunz, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2006.
- Bąkowska N., "Bóg" Woody'ego Allena. Wbrew czy w służbie konwencji dramatycznej?, "Niewinni Czarodzieje" 2011, <https://niewinni-czarodzieje.pl/nie-taka-byla-umowa-bog-woodyego-allena-wbrew-czy-w-sluzbie-konwencji-dramatycznej> dostęp: 10.01.2020.

- Bąkowska N., Gradationing Gombrowicz. Remarks on Second-Hand Translations, "Europa Orientalis" 2019, nr 38.
- Bąkowska N., Komizm obsceniczny w trzech odsonach. Relacje między przekładami "Dialogus Salomonis et Marcolfi" na języki polski, włoski i angielski, "pl.it - Rassegna Italiana di ArgomentiPolacchi" 2015, nr 6.
- Bąkowska N., Maska czy gęba? "Operetka" Witolda Gombrowicza w kontekście komedii dell'arte, "Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka" 2020, nr 38. <https://doi.org/10.14746/pspsl.2020.38.5>
- Bąkowska N., "Obscenum jako główne źródło komizmu w literaturze błazeńskiej", Alma Mater Studiorum - Università di Bologna, Bologna 2015 [praca magisterska].
- Bąkowska N., "Operetka" Witolda Gombrowicza w tłumaczeniu na języki włoski, angielski i francuski. Studium komparatystyczne, [w:] Jakże samotny na niepewnej drodze! O tłumaczeniach literatury polskiej, red. J. Pyzia, J.M. Ruszar, Instytut Literatury, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kraków-Warszawa 2019.
- Bąkowska N., L'operetta distanziata. Witold Gombrowicz e la rivisitazione ironica di un genere, "Parole Rubate" 2020, nr 22.
- Bąkowska N., Uwagi o komizmotwórczym potencjale metafikcji (na przykładzie "Operetki" Witolda Gombrowicza), "Filologiczne Forum" 2021, nr 14.
- Bąkowska N., Vis comica - vis obscoena. Model komizmotwórczy w literaturze błazeńskiej, [w:] Komizm historyczny 2, red. A. Krasowska, T. Korpysz, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2018.
- Bendazzi G., The Films of Woody Allen, Ravette, London 1987.
- Ben-Porat Z., Poetyka aluzji literackiej, przeł. M. Adamczyk-Garbowska, "Pamiętnik Literacki" 1988, t. 79, nr 1.
- Benstock S., At the Margin of Discourse. Footnotes in the Fictional Text, "PMLA" 1983, t. 98, nr 2. <https://doi.org/10.2307/462046>
- Bereza A., Parodia wobec struktury groteski, [w:] Styl i kompozycja. Konferencje teoretycznoliterackie w Toruniu i w Ustroniu, red. J. Trzynadłowski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1965.
- Berger P., Luckmann T., The Social Construction of Reality. A Treatise in the Sociology of Knowledge, Anchor Books, Garden City 1966.
- Bergson H., Śmiech. Esej o komizmie, przeł. S. Cichowicz, KR, Warszawa 1995.
- Bertens H., Fokkema D. (red.), International Postmodernism. Theory and Literary Practice, John Benjamins, Amsterdam-Philadelphia 1997. <https://doi.org/10.1075/chlel.xi>
- Bertens H., The Idea of the Postmodern. A History, Routledge, London-New York 1995.
- Bielecki M., Gombrowicz palimpsestowy [recenzja], "Teksty Drugie" 2005, nr 3.
- Bielecki M., "Iwona, księżniczka Burgunda" i "Historia", czyli o arogancji kulturowego dyskursu, "Pamiętnik Literacki" 2010, t. 101, nr 3.
- Bielecki M., Literatura i lektura. O metaliterackich i metakrytycznych poglądach Witolda Gombrowicza, Universitas, Kraków 2004.

- Biłgorajski P., Humor w kulturze. Od wykrywania fałszu do unikania prawdy, "Filozofuj!" 2019, nr 1 (25): Filozofia śmiechu i humoru.
- Bishop T., Pirandello and the French Theatre, New York University Press, New York 1960.
- Bloom H., Lęk przed wpływem. Teoria poezji, przeł. A. Bielik-Robson, M. Szuster, Universitas, Kraków 2002.
- Bloom H., Zachodni kanon. Książki i szkoła epok, przeł. B. Baran, M. Szczubiałka, Aletheia, Warszawa 2019.
- Błoński J., Dlaczego Gombrowicz pisał sztuki teatralne?, [w:] idem, Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu, Universitas, Kraków 2003.
- Błoński J., Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu, Universitas, Kraków 2003.
- Błoński J., Historia i Operetka, [w:] Gombrowicz i krytycy, wybór i oprac. Z. Łapiński, Wydawnictwo Literackie, Kraków-Wrocław 1984.
- Błoński J., Pirandello. "Zamienione dziecko", "Dialog" 1967, nr 6.
- Bocheński T., Czarny humor w twórczości Witkacego, Gombrowicza, Schulza. Lata trzydzieste, Universitas, Kraków 2005.
- Boella L., Sentire l'altro. Conoscere e praticare l'empatia, Raffaello Cortina, Milano 2006.
- Bolecki W., Groteska, groteskowość, [hasło w:] Słownik literatury polskiej XX wieku, red. A. Brodzka et al., Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1992.
- Bolecki W., Od potworów do znaków pustych. Z dziejów groteski: Młoda Polska i dwudziestolecie międzywojenne, [w:] idem, Pre-teksty i teksty, PWN, Warszawa 1991.
- Bolecki W., Polowanie na postmodernistów (w Polsce), "Teksty Drugie" 1993, nr 1 (19).
- Bolecki W., Postmodernizowanie modernizmu, "Teksty Drugie" 1997, nr 1/2.
- Bolecki W., Słowacki Gombrowicza, "Teksty Drugie" 2010, nr 1/2.
- Boni D., Figli di un dio autore, [w:] eadem, Come la vita. Caso, fortuna, destino da Pirandello a Woody Allen, Scripta Edizioni, Verona 2017.
- Borges J.L., Częściowe magie Don Kichota, [w:] idem, Dalsze dociekania, przeł. A. Sobol-Jurczykowski, Prószyński i S-ka, Warszawa 1999.
- Borowy W., O wpływach i zależnościach w literaturze, Krakowska Spółka Wydawnicza, Kraków 1921.
- Borsellino N., Tra narrativa e teatro. Lo spazio dell'istrione, [w:] Pirandello e il teatro, red. E. Laretta, Palumbo, Palermo 1985.
- Bradbury M., Crossroads. Fiction in the Sixties: 1960-1969, [w:] idem, The Modern British Novel, Penguin, London 1994.
- Branny E., Powieść hipertekstowa Michaela Joyce'a "afternoon" jako metafikcja, "Tekstualia" 2006, nr 4 (7).
- Braun K., Pytania o Pirandella, "Teatr" 1962, nr 22.
- Bresc H. et al., Del nuovo sulla Sicilia musulmana, Accademia Nazionale dei Lincei, Roma 1995.

- Breza T., O wyobraźni, humorze i urazach. Z powodu pewnej nowej książki, [w:] Gombrowicz i krytycy, wybór i oprac. Z. Łapiński, Wydawnictwo Literackie, Kraków-Wrocław 1984.
- Bronowski C., Due rappresentazioni metateatrali di Luigi Pirandello a Varsavia negli anni venti, "Quaderni PAU" 2003, nr 25/26.
- Bronowski C., "Effetto Pirandello" nel teatro europeo. Il caso di Gombrowicz, "Pirandelliana" 2018, nr 12.
- Bronowski C., La fortuna di Luigi Pirandello in Polonia negli anni Settanta e Ottanta del Novecento, "Quaderni PAU" 2003, nr 27/28.
- Bronowski C., Pirandello i fenomen pirandellizmu u innych, [w:] idem, Historia dramaturgii włoskiej XX wieku, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008.
- Bronowski C., Pirandello in Gombrowicz. Il caso di Enrico "gombrowicziano" fra sogno e realtà, [w:] Quel che il teatro deve a Pirandello, red. E. Lauretta, Metauro, Pesaro 2010.
- Bronowski C., Rola aktora, autora i reżysera, [w:] idem, Historia dramaturgii włoskiej XX wieku, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008.
- Bronowski C., Il teatro italiano fra 1918-1940, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2004.
- Browarny W., Opowieści niedyskretne. Formy autorefleksyjne w prozie polskiej lat dziewięćdziesiątych, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2002.
- Burzyńska A.R., Mechanika cudu. Strategie metateatralne w polskiej dramaturgii awangardowej, Księgarnia Akademicka, Kraków 2005.
- Buttler D., Polski dowcip językowy, PWN, Warszawa 1968.
- Bystroń J.S., Komizm, Text, Warszawa 1993.
- Caesar A., Characters and Authors in Luigi Pirandello, Clarendon Press, Oxford 1998.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198151760.001.0001>
- Calabrese O., L'età neobarocca, Laterza, Bari 1987.
- Calinescu M., Five Faces of Modernity. Modernism, Avant-Garde, Decadence, Kitsch, Postmodernism, Duke University Press, Durham 1987.
- Calvino I., Appunti sulla narrativa come processo combinatorio, [w:] idem, Una pietra sopra. Discorsi di letteratura e società, Einaudi, Torino 1980.
- Caponigro M.A., Comicità, umorismo e il "perturbante" freudiano, [w:] eadem, Sull'umorismo di Pirandello e altri saggi di teatro, Aracne, Roma 2005.
- Cappello G., Due condizioni dell'umorismo. Dossi e Pirandello, [w:] Pirandello saggista, red. P.D. Giovanelli, Palumbo, Palermo 1982.
- Caputo R., L'umorismo nel pensiero estetico del primo Novecento, [w:] idem, Il piccolo Padreterno. Saggi di lettura dell'opera di Pirandello, Europa, Roma 1996
- Caravetta P., Postmoderno e letteratura. Percorsi e visioni della critica in America, Bompiani, Milano 1984.
- Casella P., L'umorismo di Pirandello. Ragioni intra- e intertestuali, Cadmo, Fiesole (Firenze) 2002.

- Ceserani R., *Raccontare il postmoderno*, Bollati Boringhieri, Torino 1997.
- Charney M., Woody Allen's Non Sequiturs, "Humor" 1995, t. 8, nr 4.
<https://doi.org/10.1515/humr.1995.8.4.339>
- Chiaromonte N., Pirandello e l'umorismo, "Tempo Presente" 1967, t. 12, nr 5.
- Chłopicki W., *O humorze poważnie*, Wydawnictwo Oddziału Państwowej Akademii Nauk, Kraków 1995.
- Cialdini R., *Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka*, przeł. B. Wojciszke, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2000.
- Cohn D., Gleich L.S., Metalepsis and Mise en Abyme, "Narrative" 2012, t. 20, nr 1.
<https://doi.org/10.1353/nar.2012.0003>
- Connor S., *Ontology and Metafiction*, [w:] idem, *Postmodernist Culture. An Introduction to Theories of the Contemporary*, Basil Blackwell, Oxford 1989.
- Connor S., *Theatre*, [w:] idem, *Postmodernist Culture. An Introduction to Theories of the Contemporary*, Basil Blackwell, Oxford 1989.
- Cooper J., *Cognitive Dissonance. Fifty Years of a Classic Theory*, Sage Publications, London 2007.
<https://doi.org/10.4135/9781446214282>
- Costa S., *Cronologia*, [w:] L. Pirandello, *L'umorismo*, Mondadori, Milano 1992.
- Costantino A., *Gli arabi in Sicilia*, Antares Editrice, Palermo 2005.
- Costanzo M., *Note al testo e varianti*, [w:] L. Pirandello, *Tutti i romanzi*, red. G. Macchia, we współpracy z M. Costanzo, wstęp M. Costanzo, Mondadori, Milano 2005.
- Craig E.G., *O sztuce teatru*, przeł. M. Skibniewska, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 1985.
- Craig E.G., *The Theatre - Advancing*, Leopold Classic Library, South Yarra 2016.
- Craig E.G., *Towards a New Theatre*, J.M. Dent & Sons, London-Toronto 1913.
- Creus T., When Harry met Zuckerman. Self-Reflexivity and Metafiction in Philip Roth and Woody Allen, "Ilha Do Desterro" 2006, nr 51. <https://doi.org/10.5007/2175-8026.2006n51p265>
- Critchley S., *On Humour*, Routledge, New York 2002.
- Cudd A.E., *Analyzing Oppression*, Oxford University Press, Oxford 2006.
<https://doi.org/10.1093/0195187431.001.0001>
- Cukrowska K., Komizm. Skąd się bierze i w czym się wyraża?, "Parnasik" 1998, nr 2.
- Currie M. (red.), *Metafiction*, Longman, New York 1995.
- Czachowska J., Szałagan A. (red.), *Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik biobibliograficzny*, t. 3: G-J, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1994.
- Czapliński P., Nieepicki model prozy w literaturze najnowszej, "Teksty Drugie" 1996, nr 5 (41).
- Czapliński P., Ślady początku. Wobec literackości (1): metafikcja i powrót fabuły; Wobec literackości (2): metafikcja i nieepicki model prozy, [w:] idem, *Ślady przełomu. O prozie polskiej 1976-1996*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997.

- Czapliński P., Świat podrobiony. Krytyka i literatura wobec nowej rzeczywistości, Universitas, Kraków 2003.
- Czermińska M., Autobiografizm. Szansa czy pułapka?, "Punkt" 1978, nr 4.
- Czermińska M., Autor - podmiot - osoba. Fikcjonalność i niefikcjonalność, [w:] Polonistyka w przebudowie, t. 1, red. M. Czermińska et al., Universitas, Kraków 2005.
- Czermińska M., Hipoteza autorstwa. (O podmiocie dzieł wszystkich jednego autora), [w:] Ja, autor. Sytuacja podmiotu w polskiej literaturze współczesnej, red. D. Śnieżko, Semper, Warszawa 1996.
- Czeriak S., Szahaj A. (red.), Postmodernizm a filozofia. Wybór tekstów, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 1996.
- Czyżewski S., Homo ridens versus homo sapiens, "Dyskurs" 2015, nr 19.
- D'Angeli C., Paduano G., Il comico, Mulino, Bologna 1999.
- Dällenbach L., Intertexte et autotexte, "Poétique" 1976, nr 27.
- Dällenbach L., The Mirror in the Text, przeł. J. Whiteley, E. Hedges, University of Chicago Press, Chicago 1989.
- Dällenbach L., Reflexivity and Reading, przeł. A. Tomarken, "New Literary History" 1980, nr 3.
<https://doi.org/10.2307/468937>
- Danek D., Dzieło literackie jako książka. O tytułach i spisach rzeczy w powieści, PWN, Warszawa 1980.
- Danek D., O cytatach struktur (quasi-cytatach), [w:] eadem, O polemice literackiej w powieści, PIW, Warszawa 1972.
- Danek D., Wypowiedzi w dziele o dziele (w formach narracyjnych), "Pamiętnik Literacki" 1968, t. 59, nr 3.
- Danek D., Z problemów poetyki snu. W kontekście menippejsko-karnawałowej interpretacji "Operetki", "Pamiętnik Literacki" 1978, t. 69, nr 4.
- Dąbrowski M., Literatura XX wieku w perspektywie porównawczej (modernizm, awangarda, postmodernizm). Rekonesans, [w:] Polonistyka w przebudowie, t. 2, red. M. Czermińska et al., Universitas, Kraków 2005.
- Dąbrowski M., Modernizm a postmodernizm. Przeciw, obok, czy wraz?, [w:] Nasza środkowoeuropejska ars combinatoria, red. K. Pieniążek-Marković, G. Rem, B. Zieliński, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007.
- Dąbrowski M., Modernizm, awangarda, postmodernizm. Próba całości, "Slavia Litteraria" 2005, t. 54, nr 8.
- Dąbrowski M., Postmodernistyczne akcenty w literaturze polskiej, "Przegląd Humanistyczny" 1994, nr 4.
- Dąbrowski M., Postmodernizm. Myśl i tekst, Universitas, Kraków 2000.
- Debenedetti G., L'umorismo di Luigi Pirandello, "Nuovi Argomenti" 1968, aprile-giugno.
- Delaperrière M., Kościół międzyludzki i absurd totalitarny w teatrze Gombrowicza, "Teksty Drugie" 2002, nr 3.
- Deleyto C., The Narrator and the Narrative. The Evolution of Woody Allen's Film Comedies, "FilmCriticism" 1994/1995, t. 19, nr 2.

- Della Terza D., Luigi Pirandello e la ricerca della distanza umoristica, [w:] idem, Letteratura e critica tra Otto e Novecento. Itinerari di ricezione, Periferia, Cosenza 1984.
- Della Terza D., Pirandello dalla novella al teatro. Tecnica del racconto e itinerario della rappresentazione scenica, [w:] idem, Letteratura e critica tra Otto e Novecento. Itinerari di ricezione, Periferia, Cosenza 1984.
- Dente C., Elusiveness of Revenge and Impossibility of Tragedy. Shakespeare's Hamlet and Pirandello's Enrico IV, "Ilha do Desterro" 2005, nr 49.
- Dessoir M., Das Schauspiel im Schauspiel, [w:] idem, Beiträge zur allgemeinen Kunstwissenschaft, F. Enke, Stuttgart 1929.
- DiGaetani J.L., Six Clowns in Search of an Author. Pirandello's Six Characters and Commedia dell'Arte, "Pirandello Society of America" 1990, nr 6.
- Dombroski R.S., Pirandello e Freud. Le dimensioni dell'umorismo, [w:] Pirandello saggista, red. P.D. Giovanelli, Palumbo, Palermo 1982.
- Donnarumma R., L'ipermodernità. Dove va la narrativa contemporanea, Mulino, Bologna 2014.
- Donnarumma R., Postmoderno italiano. Un'introduzione, [w:] Il romanzo contemporaneo. Voci italiane, red. F. Pellegrini, E. Tarantino, Troubadour, Leicester 2006.
- Douthwaite J., Not Just Like That, or The Art of the Word in Pirandello's Musical "Just Like That", [w:] A Lignano per studiare Pirandello, red. V. Orioles, Metauro, Pesaro 2013.
- Dunne M., "Structuralist Memories", "The Purple Rose of Cairo" and the Tradition of Metafiction, "Film Criticism" 1987, t. 12, nr 1.
- Dygul J., Wprowadzenie, [w:] eadem, Metateatralność w dramaturgii Carla Goldoniego, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323530862>
- Dziadek A., Interpretant. Zarys zagadnienia, [w:] Znajomym gościńcem. Prace ofiarowane Profesorowi Ireneuszowi Opackiemu, red. T. Sławek, Uniwersytet Śląski, Katowice 1993.
- Dziamski G., Sztuka po modernizmie, "Odra" 2000, nr 10.
- Dziemidok B., O głównych formach komizmu, "Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska. Sectio F" 1961, t. 16, nr 4.
- Dziemidok B., O komizmie, Książka i Wiedza, Warszawa 1967.
- Dziemidok B., O niektórych koncepcjach komizmu, "Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska" 1953, t. 12.
- Dziś wieczór improwizujemy [program teatralny], polska adaptacja tekstu K. Braun, Teatr Wybrzeże, Gdańsk-Gdynia-Sopot 1961/1962.
- Eco U., Dzieło otwarte. Forma i nieokreśloność w poetykach współczesnych, przeł. J. Gałuszka et. al, Czytelnik, Warszawa 1973.
- Eco U., Ironia intertekstualna i poziom lektury, [w:] idem, O literaturze, przeł. J. Ugniewska, Muza, Warszawa 2003.

- Eco U., Komizm - "wolność" - karnawał, przeł. W.K. Pessel, "Konteksty" 2002, nr 3/4 (258/259). Eco U., Między kłamstwem a ironią, przeł. M. Woźniak, Wydawnictwo M, Kraków 2008.
- Eco U., Postille a "Il nome della rosa", "Alfabeta" 1983, nr 49.
- Eustachiewicz L., Luigi Pirandello, Czytelnik, Warszawa 1982.
- Federman R., Surfikcja. Cztery propozycje w formie wstępu, przeł. J. Anders, [w:] Nowa proza amerykańska. Szkice krytyczne, wybór, oprac. i wstęp Z. Lewicki, Czytelnik, Warszawa 1983.
- Fellini F., Klowni i ludzka komedia, przeł. P. Gruszyński, "Res Publica Nowa" 1994, nr 4.
- Ferroni G., Il comico nelle teorie contemporanee, Bulzoni, Roma 1974.
- Festinger L., Cognitive Dissonance, "Scientific American" 1962, nr 207 (4).
<https://doi.org/10.1038/scientificamerican1062-93>
- Festinger L., A Theory of Cognitive Dissonance, Stanford University Press, Stanford 1957.
<https://doi.org/10.1515/9781503620766>
- Feyersinger E., Diegetische Kurzschlüsse wandelbarer Welten. Die Metalepse im Animationsfilm, "Montage" 2007, nr 16.2.
- Fik M., Dramat a teatr, [hasło w:] Słownik literatury polskiej XX wieku, red. A. Brodzka et al., Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1992.
- Firth F., Pirandello, [w:] The Cambridge History of Italian Literature, red. P. Brand, L. Pertile, Cambridge University Press, Cambridge 1996. <https://doi.org/10.1017/CHOL9780521434928.036>
- Fisher J., An Author in Search of Characters. Pirandello and Commedia dell'arte, "Modern Drama" 1992, t. 35, nr 4. <https://doi.org/10.3138/md.35.3.495>
- Flieger J.A., The Purloined Punchline. Freud's Comic Theory on the Postmodern Text, Johns Hopkins University Press, Baltimore 1991.
- Flieger J.A., The Purloined Punchline. Joke as Textual Paradigm, "MLN" 1983, t. 98, nr 5.
<https://doi.org/10.2307/2906055>
- Fludernik M., Metanarrative and Metafictional Commentary. From Metadiscursivity to Metanarration and Metafiction, "Poetica" 2003, t. 35, nr 1/2. <https://doi.org/10.30965/25890530-0350102001>
- Fludernik M., Scene Shift, Metalepsis, and the Metaleptic Mode, "Style" 2003, nr 37.
- Fokkema D., Historia literatury. Modernizm i postmodernizm, przeł. H. Janaszek-Ivaničková, Instytut Kultury, Warszawa 1994.
- Forysiak-Strazzanti A., Teatr Pirandella w Polsce, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 1993.
- Franczak J., Poszukiwanie realności. Światopogląd polskiej prozy modernistycznej, Universitas, Kraków 2007.
- Franczak J., Trzy i pół dramatu, [w:] W. Gombrowicz, Dramaty. Iwona, księżniczka Burgunda; Ślub; Operetka; Historia, słowo wstępne J. Jarzębski, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997.
- Franczak J., U źródeł nowoczesnej metafikcji. Rzecz o "Pałubie" Karola Irzykowskiego, "Tekstualia" 2006, nr 4.

- Frese Witt M.A., *La Commedia da Fare. Baroque and Neobaroque Metatheatre in Bernini and Pirandello*, [w:] eadem, *Metatheatre and Modernity. Baroque and Neobaroque*, Fairleigh Dickinson University Press, Madison-Teaneck 2013.
- Frese Witt M.A., *Pirandello's Sicilian Comedies and the Comic Tradition*, "Pirandello Society of America" 1990, nr 6.
- Freud S., *Dowcip i jego stosunek do nieświadomości*, przeł. R. Reszke, Sen, Warszawa 1993.
- Freud S., *Pisma psychologiczne*, t. 3, cz. 11: *Niesamowite*, przeł. R. Reszke, KR, Warszawa 1997.
- Frye N., *Comic Fictional Modes*, [w:] idem, *Anatomy of Criticism. Four Essays*, wstęp D. Damrosch, Princeton University Press, Princeton 2020.
- Fuchs E., *The Death of Character. Perspectives on Theater after Modernism*, Indiana University Press, Bloomington 1996. <https://doi.org/10.2307/j.ctt2005s83>
- Fuller R., *Uses and Abuses of Canned Laughter*, [w:] *It's Funny Thing, Humour. Proceedings of the International Conference on Humour and Laughter*, red. A.J. Chapman, H.C. Foot, Pergamon Press, Oxford-New York-Toronto-Sydney-Paris-Frankfurt 1977. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-021376-7.50077-2>
- G.K., *Postawa nowych autorów. Choromański, Gombrowicz, Rudnicki*, [w:] W. Gombrowicz, *Proza (Fragmenty). Reportaże. Krytyka literacka. 1933-1939*, red. J. Jarzębski, J. Błoński, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1995.
- Gabrieli F., Scerrato U., *Gli Arabi in Italia. Cultura, contatti e tradizioni*, Scheiwiller (Garzanti), Milano 1993.
- Gass W.H., *Fiction and the Figures of Life*, Alfred A. Knopf, New York 1970.
- Gazda G., *Postmodernizm*, [hasło w:] idem, *Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku*, PWN, Warszawa 2000.
- Geerts W., Musarra F., Vanvolsem S. (red.), *Luigi Pirandello. Poetica e presenza*, Bulzoni, Roma 1987.
- Genette G., *Introduction to the Paratext*, "New Literary History" 1991, nr 22. <https://doi.org/10.2307/469037>
- Genette G., *Métalepse. De la figure à la fiction*, Seuil, Paris 2004.
- Genette G., *Narrative Discourse. An Essay in Method*, przeł. J.E. Lewin, wstęp J. Culler, Cornell University Press, Ithaca 1980.
- Genette G., *Palimpsesty. Literatura drugiego stopnia*, przeł. A. Milecki, [w:] *Współczesna teoria badań literackich za granicą. Antologia*, t. 4, cz. 2, red. H. Markiewicz, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1992.
- Genette G., *Paratexts. Thresholds of Interpretation*, przeł. J.E. Lewin, Cambridge University Press, Cambridge 1997. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511549373>
- Gerould D.C., *Witkacy jako postmodernista*, "Dialog" 1990, nr 3.
- Gębala S., *Groteska a realizm*, "Litteraria" 1969, nr 1.
- Gębala S., *Kilka uwag o grotesce literackiej*, "Kwartalnik Rzeszowski" 1967, nr 1.
- Giganci z gór [program teatralny]*, przeł. J. Adamski, reż. I. Cywińska, Teatr Nowy, Poznań - grudzień 1973.

- Giganci z gór [program teatralny], przeł. J. Adamski, reż. A. Markowicz, Teatr Studio Galeria, Warszawa 1979.
- Głowiński M., Cztery typy fikcji narracyjnej, [w:] Teoretycznoliterackie tematy i problemy, red. J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1986.
- Głowiński M., Gombrowicz i nadliteratura, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2002.
- Głowiński M., Gombrowiczowska nadliteratura, "Teatr" 1993, nr 9.
- Głowiński M., Ironia jako akt komunikacyjny, [w:] Ironia, red. M. Głowiński, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2002.
- Głowiński M., Metanarracja, [hasło w:] Słownik terminów literackich, red. J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków 2007.
- Głowiński M., O intertekstualności, "Pamiętnik Literacki" 1986, t. 77, nr 4.
- Głowiński M., Parodia konstruktywna. (O "Pornografii" Gombrowicza), [w:] Gombrowicz i krytycy, wybór i oprac. Z. Łapiński, Wydawnictwo Literackie, Kraków-Wrocław 1984.
- Głowiński M., Powieść jako metodologia powieści, [w:] W kręgu zagadnień teorii powieści, red. J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1967.
- Głowczewski A., Komizm w komunikacji literackiej, "Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska" 2004, t. 60, nr 366.
- Głowczewski A., Komizm w literaturze. Studia w perspektywie komunikacyjnej, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2013.
- Głowczewski A., O głównych terminach teorii komizmu, "Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska" 1994, t. 43, nr 276.
- Głowczewski A., Wokół aksjologicznego modelu komizmu groteskowego, [w:] Odcienie humoru, red. A. Kwiatkowska, S. Dżereń-Głowacka, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, Piotrków Trybunalski 2008.
- Gmys M., Technika teatru w teatrze i jej operowe konkretyzacje, Adam Marszałek, Toruń 1999.
- Goćkowski J., Świat wieczystych aktorów. (Gombrowicza antroposocjologia formy), "Teksty" 1976, nr 4/5 (28/29).
- Goffman E., Frame Analysis. An Essay on the Organization of Experience, Harper & Row, Boston 1974.
- Goldmann L., Teatr Gombrowicza, [w:] Gombrowicz i krytycy, wybór i oprac. Z. Łapiński, Wydawnictwo Literackie, Kraków-Wrocław 1984.
- Gołaszewska M., Śmieszność i komizm, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1987.
- Gołębiewska M., Postmodernizm w kinie amerykańskim, "Kino" 1990, nr 3.
- Gombrowicz R., Wybór przekładów utworów Witolda Gombrowicza, [w:] Witold Gombrowicz nasz współczesny, red. J. Jarzębski, Universitas, Kraków 2010.
- Gorlach K., Seręga Z., Socjologiczna koncepcja podmiotowości. Zarys problemów badawczych, [w:] Podmiotowość. Możliwość - rzeczywistość - konieczność, red. P. Buczkowski, R. Cichocki, Nakom, Poznań 1985.

Grądział-Wójcik J., Perpetuum mobile, czyli kilka uwag o autotematyzmie, "Forum Poetyki" 2015, jesień.
<https://doi.org/10.14746/fp.2015.2.26697>

Grądział-Wójcik J., Tomasz Mizerkiewicz, Nić śmiesznego. Studia o komizmie w literaturze polskiej XX i XXI wieku. Poznań 2007 [recenzja], "Pamiętnik Literacki" 2010, t. 101, nr 3.

Gryszkiewicz B., Humor Gombrowicza, [w:] O Witoldzie Gombrowiczu. Materiały z sesji w 95 rocznicę urodzin i 30 rocznicę śmierci pisarza, red. E. Brodowska-Skonieczna, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Kielce 2000.

Gryszkiewicz B., Śmiech postmodernistów, "Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria" 2002, nr 1.

Grzeszczuk S., Błazeńskie zwierciadło. Rzec o humorystyce sowizdrzalskiej XVI i XVII w., Wydawnictwo Literackie, Kraków 1970.

Guérin A., Witold Gombrowicz: Trudno wyjść od niego takim samym jak się przyszło [wywiad Anne

Guérin z Witoldem Gombrowiczem], przeł. I. Kania, [w:] W. Gombrowicz, Publicystyka. Wywiady. Teksty różne, t. 13: 1939-1963, red. J. Błóński, J. Jarzębski, przeł. I. Kania, B. Baran et al., Wydawnictwo Literackie, Kraków 1996.

Guglielmino S., Introduzione, [w:] L. Pirandello, L'umorismo, Mondadori, Milano 1992.

Guzzetta L.F., Pirandello e il Musical. L'ultima oltranza, [w:] A Lignano per studiare Pirandello, red. V. Orioles, Metauro, Pesaro 2013.

Habermas J., Modernity. An Incomplete Project, przeł. S. Ben-Habib, [w:] The Anti-Aesthetic. Essays on Postmodern Culture, red. H. Foster, Bay Press, Port Townsend 1983.

Habermas J., Modernity versus Postmodernity, "New German Critique" 1981, nr 22.
<https://doi.org/10.2307/487859>

Hack T., Humor as a Cognitive Dissonance Reduction Strategy. A Focus on Speakers, Phoenix 2012,
https://www.academia.edu/3507872/Humor_as_a_Cognitive_Dissonance_Reduction_Strategy_A_Focus_on_Speakers, dostęp: 15.11.2019.

Hall D., "God Loves Fun". Rola śmiechu w kulturze New Age, "Konteksty" 2002, nr 3/4.

Hamze D., Witold Gombrowicz w kalejdoskopie recepcji, "Postscriptum Polonistyczne" 2013, nr 2 (12).

Hanebeck J., "Understanding Metalepsis", Bergische Universität Wuppertal, 2014 [rozprawa doktorska].

Hassan I., Pluralism in Postmodern Perspective, "Critical Inquiry" 1986, t. 12, nr 3.
<https://doi.org/10.1086/448348>

Hassan I., POSTmodernIZM. Bibliografia parakrytyczna, przeł. J. Holzman, [w:] Postmodernizm - kultura wyczerpania?, wybór M. Giżycki, Akademia Ruchu, Warszawa 1988.

Hassan I., The Postmodern Turn. Essays in Postmodern Theory and Culture, Ohio State University Press, Columbus 1987.

Heistein J., Historia literatury włoskiej. Zarys, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1979.

- Heistein J., Wstęp, [w:] L. Pirandello, Wybór dramatów, oprac. J. Heistein, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Kraków 1978.
- Hejmej A., Muzyczność dzieła literackiego, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012.
- Herich M., Czy polski teatr bywa postmodernistyczny? O postmodernizmie w teatrze po raz (przed) ostatni, "FA-art" 1994, nr 2 [cz. 1].
- Herich M., Czy polski teatr bywa postmodernistyczny? Ostatnia zniewaga. (Ponowoczesność a polska refleksja teatrologiczna), "FA-art" 1995, nr 3 [cz. 2].
- Hischak T.S., The Woody Allen Encyclopedia, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham-Boulder-New York-London 2018.
- Hobbes T., Human Nature, [w:] The English Works of Thomas Hobbes of Malmesbury, t. 4, red. W. Molesworth, London 1840.
- Hoffman E., Stream of Subconsciousness. A First Translation Directly from the Polish of Witold Gombrowicz's Classic Novel, [w:] The New York Times Book Reviews 2000, t. 2, Fitzroy Dearborn Publishers, Chicago-London 2001.
- Hokenson J., The Idea of Comedy. History, Theory, Critique, Fairleigh Dickinson University Press, Madison-Teaneck 2006.
- Hokenson J., The Interlude of Postmodernist Conceptions, [w:] idem, The Idea of Comedy. History, Theory, Critique, Fairleigh Dickinson University Press, Madison-Teaneck 2006.
- Horzyca W., Poeta żywej maski [tekst zamieszczony w programie teatralnym], Teatr Polski, Teatr Nowy w Poznaniu, Teatr Narodowy w Warszawie; przedruk w: idem, O dramacie, wstęp J. Iwaszkiewicz, wyb. L. Kuchtówna, K. Puzyna, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 1969.
- Hosle V.G., Woody Allen. An Essay on the Nature of the Comical, University of Notre Dame Press, Notre Dame 2007.
- Hutcheon L., Historiograficzna metapowieść. Parodia i intertekstualność historii, przeł. J. Margański, "Pamiętnik Literacki" 1991, t. 72, nr 4.
- Hutcheon L., Ironia, satyra, parodia, przeł. K. Górka, "Pamiętnik Literacki" 1986, t. 77, nr 1.
- Hutcheon L., Narcissistic Narrative. The Metafictional Paradox, Wilfrid Laurier University Press, Waterloo 1980.
- Hutcheon L., "The Pastime of Past Time". Fiction, History, Historiographic Metafiction, [w:] Essentials of the Theory of Fiction, red. M.J. Hoffman, P.D. Murphy, Duke University Press, Durham 2005.
<https://doi.org/10.2307/j.ctv11cw0mg.23>
- Hutcheon L., Parody without Ridicule. Observations on Modern Literary Parody, "The Canadian Review of Comparative Literature" 1978, t. 5, nr 2.
- Hutcheon L., A Poetics of Postmodernism. History, Theory, Fiction, Taylor & Francis e-Library, 2004, dostęp: 6.06.2019.
- Hutcheon L., A Theory of Parody. The Teachings of Twentieth-Century Art Forms, Methuen, New York 1985.

- Iffland A.W., *Meine theatralische Laufbahn*, Göschen, Leipzig 1798.
<https://doi.org/10.1515/9783111615233>
- Illiano A., *Introduzione alla critica pirandelliana*, Fiorini, Verona 1976.
- Ingarden R., *O dziele literackim*, przeł. M. Turowicz, PWN, Warszawa 1960.
- Ingarden R., *O funkcjach mowy w widowisku teatralnym*, [w:] idem, *O dziele literackim*, przeł. M. Turowicz, PWN, Warszawa 1988.
- Iser W., *The Act of Reading. A Theory of Aesthetic Response*, Johns Hopkins University Press, Baltimore 1978.
- Iwasiów I., *Autoparafraza jako sygnatura*, [w:] Ja, autor. *Sytuacja podmiotu w polskiej literaturze współczesnej*, red. D. Śnieżko, Semper, Warszawa 1996.
- Izzo D., *Il racconto allo specchio. Mise en abyme e tradizione narrativa*, Nuova Arnica Editrice, Roma 1990.
- Jakubowiak M., *Spółka autorska T.P. Postaci metafikcyjne w dwóch powieściach Teodora Parnickiego*, "Teksty Drugie" 2013, nr 3.
- Jamrozikowa A., *Czy kryzys metanarracji?*, [w:] *Oblicza postmoderny. Teoria i praktyka uczestnictwa w kulturze współczesnej*, red. A. Zeidler-Janiszewska, Instytut Kultury, Warszawa 1992.
- Jamrozikowa A., *Obraz i metanarracja. Szkice o postmodernistycznym obrazowaniu*, Instytut Kultury, Warszawa 1994.
- Janaszek-Ivaničková H., *Nowa twarz postmodernizmu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2002.
- Janaszek-Ivaničková H., *Od modernizmu do postmodernizmu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1996.
- Janaszek-Ivaničková H., *Postmodernism in Poland*, [w:] *International Postmodernism. Theory and Literary Practice*, red. H. Bertens, D. Fokkema, John Benjamins, Amsterdam-Philadelphia 1997.
<https://doi.org/10.1075/chlel.xi.52jan>
- Janaszek-Ivaničková H., Fokkema D. (red.), *Postmodernizm w literaturze i kulturze krajów Europy Środkowo-Wschodniej*, Śląsk, Katowice 1995.
- Jankowiak-Siuda K., Siemieniuk K., Grabowska A., *Neurobiologiczne podstawy empatii*, "Neuropsychiatria i Neuropsychologia" 2009, nr 4.
- Jansen M., *Il dibattito sul postmoderno in Italia. Il bilico tra dialettica e ambiguità*, Franco Cesati, Firenze 2002.
- Jansen M., *Postmodernism in Italy*, [w:] *International Postmodernism. Theory and Literary Practice*, red. H. Bertens, D. Fokkema, John Benjamins, Amsterdam-Philadelphia 1997.
<https://doi.org/10.1075/chlel.xi.46jan>
- Jarzębski J., *Gombrowicz*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 2004.
- Jarzębski J., *Gombrowicz i Szekspir*, "Pamiętnik Literacki" 2014, t. 105, nr 3.
<https://doi.org/10.18318/pl.2014.3.5>

- Jarzębski J., Gombrowicz teatralny, [w:] idem, *Natura i teatr. 16 tekstów o Gombrowiczu*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2007.
- Jarzębski J., *Gra w Gombrowicza*, PIW, Warszawa 1983.
- Jarzębski J., *Natura i teatr. 16 tekstów o Gombrowiczu*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2007.
- Jarzębski J., *Operetka jako garderoba duszy*, [w:] idem, *Podglądanie Gombrowicza*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2001.
- Jarzębski J., Pojęcie "formy" u Gombrowicza, "Pamiętnik Literacki" 1971, t. 62, nr 4.
- Jaszewska D., *Nasza niedojrzała kultura. Postmodernizm inspirowany Gombrowiczem*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2002.
- Jaśkiewicz E., *Juliusz Słowacki w twórczości Witolda Gombrowicza*, [w:] Juliusz Słowacki. *Wyobrażenia i egzystencja*, red. M. Kuziak, Wydawnictwo Uczelniane Pomorskiej Akademii Pedagogicznej, Słupsk 2002.
- Jauss H.R., Czytelnik jako instancja nowej historii literatury, przeł. K. Krzemieniowa, "Pamiętnik Literacki" 1980, t. 71, nr 1.
- Jauss H.R., *Historia literatury jako prowokacja*, przeł. M. Łukasiewicz, Instytut Badań Literackich, Warszawa 1999.
- Jauss H.R., *Historia literatury jako wyzwanie rzucone nauce o literaturze (fragmenty)*, przeł. R. Handke, "Pamiętnik Literacki" 1972, t. 63, nr 4.
- Jeleński K.A., *Od boskości do nagości. (O nieznannej sztuce Witolda Gombrowicza)*, [w:] W. Gombrowicz, *Dramaty. Iwona, księżniczka Burgunda; Ślub; Operetka; Historia, słowo wstępne J. Jarzębski*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1997.
- Jennings L.B., Termin "groteska", przeł. M.B. Fedewicz, "Pamiętnik Literacki" 1979, t. 70, nr 4.
- Jentsch E., On the Psychology of the Uncanny, "Journal of the Theoretical Humanities" 1997, nr 2 (1). <https://doi.org/10.1080/09697259708571910>
- Jernigan D.K. (red.), *Drama and the Postmodern. Assessing the Limits of Metatheatre*, Cambria Press, Amherst 2008.
- Karasińska M., Ze smoczej jamy do postmodernizmu, "Polonistyka" 1995, nr 7.
- Karmolińska-Jagodzik E., Podmiotowość a tożsamość współczesnego człowieka w przestrzeni rodzinnej. Dyskurs teoretyczny, "Studia Edukacyjne" 2014, nr 31. <https://doi.org/10.14746/se.2014.31.7>
- Karp K., *Luigi Pirandello. La vita e la creazione artistica*, [w:] idem, *Pirandello e Gombrowicz. La presenza teatrale Pirandelliana nei drammi Gombrowicziani*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012.
- Karp K., O pierwszej fazie dramtopisarstwa Luigiego Pirandella. Na podstawie "Lumie di Sicilia" i "La morsa", "Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Studia Neofilologiczne" 2012, nr 8.
- Karp K., Il pirandellismo in Gombrowicz e Kafka, "Toruńskie Studia Polsko-Włoskie" 2010, nr 6.
- Kasperski E., *Poetyka i antropologia postaci*, [w:] *Postać literacka. Teoria i historia*, red. E. Kasperski, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1998.

- Kasperski E., Związki literackie, intertekstualność i literatura powszechna, [w:] idem, Teoria i literatura w sytuacji ponowoczesności, DiG, Warszawa 1996.
- Kayser W., Próba określenia istoty groteskowości, przeł. R. Handke, "Pamiętnik Literacki" 1979, t. 70, nr 4.
- Keen S., Empathy and the Novel, Oxford University Press, Oxford 2007.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195175769.001.0001>
- Kelera J., Groteski dramaturgia, [hasło w:] Słownik literatury polskiej XX wieku, red. A. Brodzka et al., Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1992.
- Kern S., Il tempo e lo spazio. La percezione del mondo tra Otto e Novecento, Mulino, Bologna 2007.
- Kisielewski S., "Ferdynand". Artykuł dyskusyjny, [w:] Gombrowicz i krytycy, wybór i oprac. Z. Łapiński, Wydawnictwo Literackie, Kraków-Wrocław 1984.
- Kleiner J., Z zagadnień komizmu, [w:] idem, Studia z zakresu teorii literatury, Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1961.
- Klejsa K., Postmodernizm Gombrowiczem podszyty [recenzja D. Jaszewska Nasza niedojrzała kultura], "Kultura Współczesna" 2002, nr 3.
- Klotz V., Operette. Porträt und Handbuch einer unerhörten Kunst, Piper, München 1991.
- Kłoczowski P., Zbiegi okoliczności. Anachronizm, <https://www.dwutygodnik.com/artukul/661-zbiegi-okolicznosci-anachronizm.html> , dostęp: 8.01.2020.
- Koestler A., The Act of Creation, Hutchinson, London 1965.
- Kołąkowski L., Kapłan i błazen. (Rozważania o teologicznym dziedzictwie współczesnego myślenia), [w:] idem, Pochwała niekonsekwencji, t. 2, Puls, London 1989.
- Komendant T., Czy ujrzę postmodernizm w Warszawie?, "Res Publica Nowa" 1993, nr 9.
- Košuta M., I labirinti dell'Est. Appunti sul postmodernismo nei paesi slavi, [w:] idem, Slovenica. Peripli letterari italo-sloveni, Diabasis, Editoriale Stampa Triestina, Reggio Emilia-Trieste 2005.
- Kowzan T., Teatr w teatrze, czyli o dialektyce iluzji scenicznej, "Dialog" 1971, nr 4.
- Krajewska A., Et in comoedia ego, "Teksty" 1979, nr 4 (46).
- Krajewska A., Komedia polska XX-lecia międzywojennego. Tradycjoniści i nowatorzy, Wiedza o Kulturze, Wrocław 1989.
- Kralowa H., Luigi Pirandello. Życie i forma, [w:] Historia literatury włoskiej XX wieku, red. J. Ugniewska, PWN, Warszawa 2001.
- Kristeva J., Słowo, dialog i powieść, przeł. W. Grajewski, [w:] Bachtin. Dialog - język - literatura, red. E. Czaplejewicz, E. Kasperski, PWN, Warszawa 1983.
- Krysinski W., La forma interumana di Gombrowicz. Superamento delle aporie pirandelliane della forma, [w:] idem, Il paradigma inquieto. Pirandello e lo spazio comparativo della modernità, przeł. C. Donati, Edizioni Scientifiche Italiane, Napoli 1988.
- Krysinski W., La linea Cervantes - Pirandello, prologomeni e termini di una modernità, [w:] idem, Il paradigma inquieto. Pirandello e lo spazio comparativo della modernità e del postmoderno, przeł. C. Donati, Edizioni Scientifiche Italiane, Napoli 1988.

Krysinski W., Pirandello et Gombrowicz, deux visions de l'homme inauthentique, "Rivista di Letterature Moderne e Comparate" 1973, t. 26, nr 3.

Krysinski W., Pirandello in Polonia, [w:] Atti del Congresso Internazionale di Studi Pirandelliani, Le Monnier, Firenze 1967.

Krysinski W., Pirandello nelle economie discorsive del moderno e del postmoderno, [w:] idem, Il paradigma inquieto. Pirandello e lo spazio comparativo della modernità e del postmoderno, przeł. C. Donati, Edizioni Scientifiche Italiane, Napoli 1988.

Krysinski W., Sei personaggi in cerca d'autore. La "dislocazione" dei codici, [w:] idem, Il paradigma inquieto. Pirandello e lo spazio comparativo della modernità, przeł. C. Donati, Edizioni Scientifiche Italiane, Napoli 1988.

Kubikowski T., ...i jeszcze inne rzeczy, "Dialog" 1992, nr 4.

Kucharski A., Struktura i treść jako wyznaczniki tekstów humorystycznych, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2009.

Kucharuk S., Pirandello i Szaniawski. Przyczynek do badań komparatystycznych, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2011.

Kucharuk S., Polska krytyka wobec dramatów Pirandella, "Italica Wratislaviensia" 2012, nr 3.
<https://doi.org/10.15804/IW.2012.03.06>

Kuharski A.J., Improwizacje z nieboszczykiem. Teatr Witolda Gombrowicza wkracza w dwudziesty pierwszy wiek, [w:] Witold Gombrowicz nasz współczesny, red. J. Jarzębski, Universitas, Kraków 2010.

Kukkonen K., Klimek S., Metalepsis in Popular Culture, Walter de Gruyter, Berlin-New York 2011.
<https://doi.org/10.1515/9783110252804>

Kwiek M., Richarda Rorty'ego postmodernistyczny świat ironii, "Kultura Współczesna" 1993, nr 1.

Lamb Ch., Essays of Elia and Eliana, George Bell & Sons, London 1890.

Lauretta E. (red.), Pirandello e il teatro, Palumbo, Palermo 1985.

Legierski M., Modernizm Witolda Gombrowicza, Instytut Badań Literackich, Warszawa 1996.

Lehmann H.-T., Cosa significa teatro postdrammatico?, "Prove di Drammaturgia. Rivista di Inchieste Teatrali" 2010, nr 1.

Levenson J.L., Dramatists at (Meta)Play. Shakespeare's "Hamlet", II, ii, II. 410-591 and Pirandello's "Henry IV", "Modern Drama" 1981, nr 24 (3). <https://doi.org/10.3138/md.24.3.330>

Levi E., Incompatibilità del carattere con mondo di Pirandello, [w:] idem, Il comico di carattere da Teofrasto a Pirandello, Einaudi, Torino 1959.

Lévi-Strauss C., Myśl nieoswojona, przeł. A. Zajączkowski, KR, Warszawa 2001.

Licastro E., Luigi Pirandello dalle novelle alle commedie, Fiorini, Verona 1974.

Lindenberger H.S., The Historical Drama. The Relation of Literature and Reality, University of Chicago Press, Chicago 1975.

Lipps Th., Ästhetik. Psychologie des Schönen und der Kunst, Leopold Voss, Hamburg-Leipzig 1904.

- Lipps Th., *Empathy, Inner Imitation and Sense-Feelings*, przeł. E.F. Carrit, [w:] *A Modern Book of Esthetics*, red. M.M. Rader, Holt, Rinehart and Winston, New York 1965.
- Lipps Th., *Grundtatsachen des Seelenlebens*, Max Cohen & Sohn, Bonn 1883.
- Lipps Th., *Komik und Humor. Eine psychologisch-ästhetische Untersuchung*, Leopold Voss, Hamburg-Leipzig 1898.
- Lipps Th., *Psychologie der Komik*, "Philosophische Monatshefte" 1888 (t. 24), 1889 (t. 25).
- Lissa Z., *O komizmie muzycznym*, "Kwartalnik Filozoficzny" 1938, nr 1 i 2.
- Livio G., *Il teatro in rivolta. Futurism, grottesco, Pirandello e pirandellismo*, Mursia, Milano 1976.
- Lodge D., *The Novelist at the Crossroad*, [w:] idem, *The Novelist at the Crossroads and Other Essays on Fiction and Criticism*, Routledge, K. Paul, London-New York 1971.
- Lombardo A., *Shakespearean Pirandello*, [w:] *Shakespeare e il Novecento*, red. A. Lombardo, Bulzoni, Roma 2002.
- Longhi C., *Tra moderno e postmoderno. La drammaturgia del Novecento*, Pacini, Ospedaletto (Pisa) 2001.
- Loriggio F., *Ridere e modernità. Sull'umorismo pirandelliano*, [w:] *Le Fonti di Pirandello*, red. A. Alessio, G. Sanguinetti Katz, Palumbo, Palermo 1996.
- Lugnani L., *Teatro dello straniamento ed estrazione dal teatro in Questa sera si recita a soggetto*, [w:] *Pirandello e il teatro*, red. E. Lauretta, Palumbo, Palermo 1985.
- Lugnani L., *Volto grottesco e risvolto lirico del dramma pirandelliano*, [w:] idem, *Pirandello. Letteratura e teatro*, La Nuova Italia, Firenze 1970.
- Luperini R., *Il riso di Pirandello*, [w:] idem, *Pirandello*, Laterza, Roma-Bari 1999.
- Lyotard J.-F., *Kondycja ponowoczesna*, przeł. A. Taborska, "Literatura na Świecie" 1988, nr 8/9.
- Lyotard J.-F., *Odpowiedź na pytanie: co to jest postmodernizm?*, przeł. M.P. Markowski, [w:] *Postmodernizm. Antologia przekładów*, red. R. Nycz, Baran i Suszczyński, Kraków 1997.
- Łaguna P., *Ironia jako postawa i jako wyraz (z zagadnień teoretycznych ironii)*, Wydawnictwo Literackie, Kraków-Wrocław 1984.
- Łapiński Z., *Postmodernizm. Co to i na co?*, "Teksty Drugie" 1993, nr 1.
- Łapiński Z., *"Ślub w kościele ludzkim". (O kategoriach interakcyjnych u Gombrowicza)*, "Twórczość" 1966, nr 9.
- Łapiński Z., *"Trochę z ukosa. Choć poważnie"*, "Teksty Drugie" 1993, nr 1.
- Maceri D., *Dalla novella alla commedia pirandelliana*, Peter Lang, New York 1991.
- Malić Z., *Gombrowicziana*, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb 2004.
- Malić Z., *"Ślub" Gombrowicza*, "Dialog" 1967, nr 5.
- Malina D., *Breaking the Frame. Metalepsis and the Construction of the Subject*, Ohio State University Press, Columbus 2002.

Man P. de, O pojęciu ironii, [w:] idem, Ideologia estetyczna, przeł. A. Przybysławski, wstęp A. Warmiński, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2000.

Mann M., Literatura włoska, Wydano nakładem Trzaski, Everta i Michalskiego, Warszawa 1933.

Manotta M., Luigi Pirandello, Mondadori, Milano 1998.

Marchesini I., "A Distortion in the Mirror of Being: verso un modello liquido di personaggio. Da Nabokov alle sperimentazioni contemporanee in ambito slavo", Alma Mater Studiorum - Università di Bologna, Bologna 2012 [rozprawa doktorska], <http://amsdottorato.unibo.it/4789>, dostęp: 20.12.2019.

Margański J., Gombrowicz, wieczny debiutant, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2001.

Margański J., Gombrowicz i muzyczność, "Teksty Drugie" 2005, nr 3.

Markiewicz H., Postać literacka, [w:] idem, Wymiary dzieła literackiego, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1984.

Markowski M.P., Czarny nurt. Gombrowicz, świat, literatura, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2004.

Masi L., Emanuele Liaci, Il gatto che si mordeva la coda, Il Filo, Roma 2007, "pl.it - Rassegna Italiana di Argomenti Polacchi" 2008, nr 2.

Masłowski M., "Kościół międzyludzki" w "Ślubie" Witolda Gombrowicza, "Teksty Drugie" 1999, nr 1/2.

Mazur J., Rumińska M. (red.), Humor i karnawalizacja we współczesnej komunikacji językowej, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2007.

McCaffery L. (red.), Postmodern Fiction. A Bio-Bibliographical Guide, Greenwood Press, New York 1986.

McHale B., Postmodernist Fiction, Routledge, London-New York 1987.

Mengaldo P.V., Titoli novecenteschi, [w:] idem, La tradizione del Novecento, Einaudi, Torino 1991.

Michalski M., Zabawa światem - przerażenie światem?, [w:] Świat w zabawie - "zabawa światem". Ludyczne koneksje literatury, red. D. Ossowska, A. Rzymska, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2001.

Miczka T., Wielkie żarcie i postmodernizm. O grach intertekstualnych w kinie współczesnym, Uniwersytet Śląski, Katowice 1992.

Miklaszewski K., Komedia dell'arte, czyli Teatr komediantów włoskich XVI, XVII, XVIII wieku, przeł. S. Browińska, M. Browiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1961.

Milioto S. (red.), Gli atti unici di Pirandello (tra narrativa e teatro), Centro Nazionale di Studi Pirandelliani, Agrigento 1978.

Millati P., Gombrowicz wobec sztuki. (Wybrane zagadnienia), słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2002.

Mitosek Z., Mimesis. Między udawaniem a referencją, "Przestrzenie Teorii" 2002, nr 1. Mitosek Z., Mimesis. Zjawisko i problem, PWN, Warszawa 1997.

Mityk I., Inne spojrzenie. Groteska w prozie polskiej o wojnie i okupacji. Gombrowicz, Dygat, Sandauer, Andrzejewski, Zieliński, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego, Kielce 1997.

- Mizerkiewicz T., Komizm komunikacji literackiej w (i po) komunizmie, [w:] idem, Nić śmiesznego. Studia o komizmie w literaturze polskiej XX i XXI wieku, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007.
- Mizerkiewicz T., Marginalizacje ponowoczesnego śmiechu w polskiej prozie współczesnej, [w:] idem, Nić śmiesznego. Studia o komizmie w literaturze polskiej XX i XXI wieku, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007
- Mizerkiewicz T., Niewolnicy śmiechu? Komizm jako intersemiotyczna kategoria ponowoczesności, [w:] idem, Nić śmiesznego. Studia o komizmie w literaturze polskiej XX i XXI wieku, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007.
- Mizerkiewicz T., Okrucieństwo śmiechu i poszukiwanie humoru, czyli o przedwojennej prozie Gombrowicza, [w:] idem, Nić śmiesznego. Studia o komizmie w literaturze polskiej XX i XXI wieku, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007.
- Mizerkiewicz T., Wstęp, [w:] idem, Nić śmiesznego. Studia o komizmie w literaturze polskiej XX i XXI wieku, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2007.
- Möser J., Harlekin, oder Verteidigung des Groteske Komischen, Hansebooks, Norderstedt 2017.
- Multanowski A., Sześć postaci scenicznych nie znajduje autora [tekst zamieszczony w programie teatralnym], Teatr Nowy, Warszawa 1983.
- Nardi F., Percorsi e strategie del comico. Comicità e umorismo sulla scena pirandelliana, Vecchiavelli, Roma 2006.
- Nauta R., The Concept of 'Metalepsis'. From Rhetoric to the Theory of Allusion and to Narratology, [w:] Über die Grenze. Metalepse in Text- und Bildmedien des Altertums, red. U.E. Eisen, P. von Möllendorff, Walter de Gruyter, Berlin 2013. <https://doi.org/10.1515/9783110331721.469>
- Nelson T.G.A., Comedy. An introduction to comedy in literature, drama, and cinema, Oxford University Press, Oxford 1990.
- Neri R., "La metanarrativa. Le teorie, la storia, i testi", Università degli Studi di Verona, Verona 2007 [rozprawa doktorska], http://www.univr.it/documenti/AllegatiOA/allegatooa_02958.pdf, dostęp: 20.11.2019.
- Neveux G., Pirandello vous a-t-il influencé?, "Arts" 1957, nr 602.
- Nikodem M., Metateksty dramatów Witolda Gombrowicza, [w:] Metateksty i parateksty teatru i dramatu. Od antyku do współczesności, red. J. Czerwińska, K. Chiżyńska, M. Budzowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2017.
- Norbedo G., Pirandello, c'est ainsi. Un musical per sfuggire, Universitalia, Roma 2015.
- Nünning A., On Metanarrative. Towards a Definition, a Typology and an Outline of the Functions of Metanarrative Commentary, [w:] The Dynamics of Narrative Form. Studies in Anglo-American Narratology, red. J. Pier, Walter de Gruyter, Berlin 2004.
- Nycz R., Gest śmiechu. Z przemian świadomości literackiej początku w. XX (do pierwszej wojny światowej), "Pamiętnik Literacki" 1977, t. 68, nr 4.
- Nycz R., Intertekstualność i jej zakresy, [w:] idem, Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze, Universitas, Kraków 2000.

- Nycz R., *Literatura jako trop rzeczywistości. Poetyka epifanii w nowoczesnej literaturze polskiej*, Universitas, Kraków 2001.
- Nycz R., *Literatura postmodernistyczna a mimesis*, [w:] idem, *Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze*, Universitas, Kraków 2000.
- Nycz R., *Osoba w nowoczesnej literaturze. Ślady obecności*, [w:] *Osoba w literaturze i komunikacji literackiej*, red. E. Balcerzan, W. Bolecki, Instytut Badań Literackich, Warszawa 2000.
- Nycz R. (red.), *Postmodernizm. Antologia przekładów*, Baran i Suszczyński, Kraków 1997.
- Nyczek T., "Operetka", czyli w stroju i na goło. "Operetka" i operetka, [w:] *O Witoldzie Gombrowiczu. Materiały z sesji w 95 rocznicę urodzin i 30 rocznicę śmierci pisarza*, red. E. Brodowska-Skonieczna, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Kielce 1996.
- O'Neill P., *The Comedy of Entropy. Humour/Narrative/Reading*, University of Toronto Press, Toronto 1990. <https://doi.org/10.3138/9781487586072>
- Ochocki A., *Trzy opery czyli podmiotowość komiczna*, Fundacja Aletheia, Warszawa 2003.
- Okopień-Sławińska A., *Relacje osobowe w literackiej komunikacji*, [w:] *Problemy socjologii literatury*, red. J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971.
- Oliva A.B., *La Transavanguardia italiana*, "Flash Art" 1979, nr 92/93.
- Olson E., *The Theory of Comedy*, Indiana University Press, Bloomington 1968.
- Ommundsen W., *Metafictions? Reflexivity in Contemporary Texts*, Melbourne University Press, Melbourne 1993.
- Onimus J., *Groteskowość a doświadczenie świadomości*, przeł. K. Falicka, "Pamiętnik Literacki" 1979, t. 70, nr 4.
- Orioles V., *Prefazione. Gli inediti "friulani" di Luigi Pirandello*, [w:] *A Lignano per studiare Pirandello*, red. V. Orioles, Metauro, Pesaro 2013.
- Orlando F., *Lettura freudiana del "Misanthrope"*, Einaudi, Torino 1979.
- Orsini F., *Pirandello e l'Europa*, Luigi Pellegrini, Cosenza 2001.
- Palmer J., *The Logic of the Absurd. On Film and Television Comedy*, British Film Institute, London 1987.
- Panas W., *Z zagadnień semiotyki podmiotu*, [w:] *Autor, podmiot literacki, bohater*, red. A. Martuszevska, J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1983.
- Paolucci A., *From Person to Person to Nonperson. The "Theater" Plays ("Six Characters in Search of an Author"; "Each in His Own Way"; "Tonight We Improvise")*, [w:] eadem, *Pirandello's Theater. The Recovery of the Modern Stage for Dramatic Art*, wstęp H.T. Moore, Southern Illinois University Press, Carbondale-Edwardsville 1974.
- Partyga E., *Chór dramatyczny w poszukiwaniu tożsamości teatralnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2004.
- Pavis P., *Słownik terminów teatralnych*, przeł., oprac. i uzupełn. S. Świontek, wstęp A. Ubersfeld, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1998.
- Pavis P., *Theatre at the Crossroads of Culture*, przeł. L. Kruger, Routledge, New York 1992.

- Pawlicki M., Za kulisami powieści. Wybrane przykłady angielskiej prozy autotematycznej, [w:] Dziewięć odsłon literatury brytyjskiej, red. M. Bleinert, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013.
- Pfister M., Koncepcje intertekstualności, przeł. M. Łukasiewicz, "Pamiętnik Literacki" 1991, t. 82, nr 4.
- Piekarski I., Zanim rozległy się "Głosy w ciemności". Albo o relacjach między tekstami jednego autora. Czyli tam i z powrotem, "Teksty Drugie" 2006, nr 5.
- Pier J., Metalepsis (Revised Version), <https://www.lhn.uni-hamburg.de/node/51.html>, dostęp: 29.01.2020.
- Pier J., Schaeffer J.-M. (red.), Métaleses. Entorses au pacte de la représentation, Éditions de l'École des hautes études en sciences sociales, Paris 2005.
- Pietrasiański Z., Człowiek formowany jako podmiot rozwoju, "Psychologia Wychowawcza" 1987, nr 3.
- Plessner H., Śmiech i płacz. Badania nad granicami ludzkiego zachowania, przeł. A. Zwolińska, Z. Nerczuk, Antyk, Kęty 2004.
- Polacco M., All'insegna dell'umorismo, [w:] eadem, Pirandello, Mulino, Bologna 2011.
- Polacco M., "Enrico IV" e il teatro nel teatro, [w:] eadem, Pirandello, Mulino, Bologna 2011.
- 266 Bibliografia
- Proser M.N., Madness, Revenge, and the Metaphor of the Theatre in Shakespeare's "Hamlet" and Pirandello's "Henry IV", "Modern Drama" 1981, t. 24, nr 3. <https://doi.org/10.1353/mdr.1981.0038>
- Purdie S., Comedy. The Mastery of Discourse, University of Toronto Press, Toronto-Buffalo 1993.
- Puzyna K., Pestka, [w:] Gombrowicz i krytycy, wybór i oprac. Z. Łapiński, Wydawnictwo Literackie, Kraków-Wrocław 1984.
- Pye G., Comedy Theory and the Postmodern, "Humor" 2006, t. 19, nr 1. <https://doi.org/10.1515/HUMOR.2006.003>
- Ratajczakowa D., Obrazy narodowe w dramacie i teatrze, Wiedza o Kulturze, Wrocław 1994.
- Reimann R., Muzyczny styl odbioru - muzyczny interpretant - literacka forma muzyczna, "Przestrzenie Teorii" 2012, nr 17. <https://doi.org/10.14746/pt.2012.17.9>
- Rembowska-Płuciennik M., Poetyka intersubiektywności. Kognitywistyczna teoria narracji a proza XX wieku, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012.
- Rembowski J., Zarys historii badań nad empatią, "Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. Studia Psychologiczne" 1993, nr 9.
- Ricardou J., Claude Simon, textuellement, [w:] Claude Simon. Analyse, théorie. Colloque de Cerisy, red. J. Ricardou, U.G.E., Paris 1975.
- Ricardou J., Le Nouveau Roman, Seuil, Paris 1973.
- Ricoeur P., Czas i opowieść, t. 1-3, przeł. M. Franckiewicz (t. 1), J. Jakubowski (t. 2), U. Zbrzeźniak (t. 3), Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008.
- Riffaterre M., L'Intertexte inconnu, "Littérature" 1981, nr 41.

- Riffaterre M., Intertextual Representation. On Mimesis as Interpretive Discourse, "Critical Inquiry" 1984, t. 11, nr 1. <https://doi.org/10.1086/448279>
- Riffaterre M., Intertextuality vs. Hypertextuality, "New Literary History" 1994, t. 25, nr 4. <https://doi.org/10.2307/469373>
- Riffaterre M., Semiotyka intertekstualna: interprétant, przeł. K. i J. Faliccy, "Pamiętnik Literacki" 1988, t. 79, nr 1.
- Riffaterre M., Syllepsis, "Critical Inquiry" 1980, nr 4. <https://doi.org/10.1086/448071>
- Ritz G., Postmodernizm w literaturze polskiej. Spojrzenie z daleka?, przeł. A. Nasiłowska, "Res Publica Nowa" 1994, nr 7/8.
- Romanska M., Ackerman A. (red.), Reader in Comedy. An Anthology of Theory and Criticism, Bloomsbury Methuen Drama, London-New York 2017.
- Rorato L., Storchi S. (red.), Da Calvino agli ipertesti. Prospettive della postmodernità nella letteratura italiana, Franco Cesati, Firenze 2002.
- Rorty R., Przygodność, ironia i solidarność, przeł. W.J. Popowski, Spacja, Warszawa 1996.
- Rose M.A., Parody. Ancient, Modern, and Post-Modern, Cambridge University Press, Cambridge 1993.
- Rose M.A., Parody/Metafiction. An Analysis of Parody as a Critical Mirror to the Writing and Reception of Fiction, Croom Helm, London 1979.
- Rose M.A., Parody/Postmodernism, "Poetics" 1988, t. 17, nr 1/2. [https://doi.org/10.1016/0304-422X\(88\)90021-6](https://doi.org/10.1016/0304-422X(88)90021-6)
- Rössner M., De Michele F., Pirandello e l'identità europea, Metauro, Pesaro 2007.
- Rosso S., Postmodern Italy. Notes on the "Crisis of Reason", "Week Tonight" and "The Name of the Rose", [w:] Exploring Postmodernism: Selected Papers Presented at a Workshop on Postmodernism at the XIth International Comparative Literature Congress, red. M. Calinescu, D. Fokkema, John Benjamins, Amsterdam-Philadelphia 1987. <https://doi.org/10.1075/upal.23.07ros>
- Royle N., The Uncanny. An Introduction, Manchester University Press, Manchester 2003.
- Rozbieranie metafikcji. Rozmowa z Wojciechem Browarnym, "Tekstualia" 2006, nr 4 (7).
- Russo L., Pirandello e la psicoanalisi, [w:] Pirandello e la cultura del suo tempo, red. E. Scrivano, Mursia, Milano 1984.
- Ruta-Rutkowska K., Dramatyczne gry w podmiot, "Teksty Drugie" 1999, nr 1/2 (54/55).
- Ruta-Rutkowska K., Metateatralność, metadramatyczność, metatekstowość w dramacie, "Pamiętnik Literacki" 2010, t. 101, nr 2.
- Rutland B., Bakhtinian Categories and the Discourse of Postmodernism, "Critical Studies" 1990, t. 2, nr 1/2.
- Rynkiewicz J., Kognitywne spojrzenie na poczucie humoru, "Via Mentis" 2012, nr 1.
- Salmon L., I meccanismi dell'umorismo. Dalla teoria pirandelliana all'opera di Sergej Dowlatov, Franco Angeli, Milano 2018.

- Sanavio P., Gombrowicz. Forma i rytuał, przeł. K. Bielas, F.M. Cataluccio, [w:] Gombrowicz filozof, wybór i oprac. F.M. Cataluccio, J. Illg, Znak, Kraków 1991.
- Sandauer A., Konstruktywny nihilizm, [w:] idem, Pisma zebrane, t. 1, Czytelnik, Warszawa 1985.
- Sandauer A., O ewolucji sztuki narracyjnej w XX wieku, [w:] Polska proza lat 1918-1939. Antologia tekstów krytycznoliterackich i opracowań naukowych, wybór S. Uliasz, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Rzeszów 1989.
- Sandauer A., Samobójstwo Mitrydatesa, Czytelnik, Warszawa 1968.
- Sandauer A., Śmiech i uśmiech, [w:] idem, Pisma zebrane, t. 2: Studia historyczne i teoretyczne, Czytelnik, Warszawa 1985.
- Sandauer A., Witold Gombrowicz - człowiek i pisarz, [w:] Gombrowicz i krytycy, wybór i oprac. Z. Łapiński, Wydawnictwo Literackie, Kraków-Wrocław 1984.
- Santarcangeli P., Homo ridens. Estetica, filologia, psicologia, storia del comico, Leo S. Olschki, Firenze 1989.
- Santeramo D., L'umorismo come strategia allegorica del significare in Pirandello, [w:] Pirandello e la parola, red. E. Lauretta, Centro Nazionale di Studi Pirandelliani, Agrigento 2000.
- Sarkhosh K., Metalepsis in Popular Comedy Film, [w:] Metalepsis in Popular Culture, red. K. Kukkonen, S. Klimek, Walter de Gruyter, Berlin-New York 2011. <https://doi.org/10.1515/9783110252804.171>
- Sarti L., La versione di "Just Like That" per le scene americane, [w:] A Lignano per studiare Pirandello, red. V. Orioles, Metauro, Pesaro 2013.
- Sauer D.K., American Drama and the Postmodern. Fragmenting the Realistic Stage, Cambria Press, Amherst 2011.
- Schauer O., Über das Wesen der Komik, "Archiv für die gesamte Psychologie" 1910, nr 18.
- Schlegel F., Fragmenty, przeł. C. Bartl, oprac., wstępem i komentarzami opatrzył M.P. Markowski, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009.
- Schlueter J., Metafictional Characters in Modern Drama, Columbia University Press, New York 1979.
- Schmeling M., Métathéâtre et intertexte (aspects du théâtre dans le théâtre), Lettres Modernes, Paris 1982.
- Scholes R., Fabulation and Metafiction, University of Illinois Press, Chicago 1979.
- Scholes R., Metaproza, przeł. A. Kołyszko, [w:] Nowa proza amerykańska. Szkice krytyczne, wybór, oprac. i wstęp Z. Lewicki, Czytelnik, Warszawa 1983.
- Scholes R., Structural Fabulation. An Essay on Fiction of the Future, University of Notre Dame Press, South Beng 1975.
- Scholes R., Kellogg R., Phelan J., The Nature of Narrative, Oxford University Press, Oxford 2006.
- Scholze D., Gombrowicz między modernizmem a postmodernizmem, [w:] Patagończyk w Berlinie. Witold Gombrowicz w oczach krytyki niemieckiej, wybór i oprac. M. Zybura, Universitas, Kraków 2004.
- Schopenhauer A., Świat jako wola i przedstawienie, przeł., wstępem poprzedził i komentarzami opatrzył J. Garewicz, PWN, Warszawa 1994.

- Schultze B., Conrad J., *Metateatr Witolda Gombrowicza*, [w:] *Patagończyk w Berlinie. Witold Gombrowicz w oczach krytyki niemieckiej, wybór i oprac. M. Zybura*, Universitas, Kraków 2004.
- Schulz B., *Ferdydurke*, "Skamander" 1938, t. 12, nr 96-98.
- Schulz-Buschhaus U., *L'umorismo. L'anti-retorica e l'antisintesi di un secondo realismo*, [w:] *Pirandello saggista*, red. P.D. Giovanelli, Palumbo, Palermo 1982.
- Sciascia L., *Alfabeto pirandelliano*, Adelphi, Milano 1989.
- Sciascia L., *Pirandello e il pirandellismo*, Salvatore Sciascia, Caltanissetta 1953.
- Sciascia L., *Pirandello e la Sicilia*, Adelphi, Milano 1996.
- Scrivano R., *La vocazione contesa. Note su Pirandello e il teatro*, Bulzoni, Roma 1995.
- Serao M., *Carlo Gozzi e la fiaba*, [w:] *La vita italiana nel Settecento. Conferenze tenute a Firenze nel 1895*, Treves, Milano 1908.
- Sheppard R., *Modernism - Dada - Postmodernism*, Northwestern University Press, Evanston 2000.
- Sidoruk E., "Parody. Ancient, Modern, and Post-Modern", Margaret A. Rose, Cambridge 1993 [recenzja], "Pamiętnik Literacki" 1998, t. 89, nr 3.
- Sieradzki J., *Do rdzenia. "Ślub" Witolda Gombrowicza w polskim teatrze* [tekst zamieszczony w programie teatralnym], reż. E. Nekrošius, Teatr Narodowy, Warszawa 2018.
- Simard R., *Postmodern Drama. Contemporary Playwrights in America and Britain*, University Press of America, Lanham 1984.
- Simonetti P., *Postmoderno/Postmodernismi. Appunti bibliografici di teoria e letteratura dagli Stati Uniti*, "Status Quaestionis" 2011, nr 1.
- Sini C. (red.), *Il comico*, Jaca Book, Milano 2002.
- Sławek T., *Pirandello czyli jak nie dowierzać swojej rzeczywistości*, "Fabrica Litterarum" 2022, nr 1 (4). <https://doi.org/10.31261/FLPI.2022.04.01>
- Sławiński J., *Deus ex machina*, [hasło w:] *Słownik terminów literackich*, red. J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków 2007.
- Sławiński J., *Metaliteratura*, [hasło w:] *Słownik terminów literackich*, red. J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków 2007.
- Sławiński J., *Parodia*, [hasło w:] *Słownik terminów literackich*, red. J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków 2007.
- Sławiński J., *Teatr w teatrze*, [hasło w:] *Słownik terminów literackich*, red. J. Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków 2007.
- Sławiński M., *Błazen. Dzieje postaci i motywu*, Prolog, Warszawa 1993.
- Smullyan R., *Diagonalization and Self-Reference*, Oxford Science Publications, Oxford 1994.
- Sontag S., *Introduction*, [w:] *W. Gombrowicz, Ferdydurke*, przeł. D. Borchardt, Yale University Press, New Haven 2000.
- Sontag S., *Notatki o kampie*, przeł. W. Wertenstein, "Literatura na Świecie" 1979, nr 9.

- Souriau É., La structure de l'univers filmique et le vocabulaire de la filmologie, "Revue international de Filmologie" 1951, nr 7/8.
- Sparti D., Identità e riconoscimento fra illusione e delusione. Una nota filosofica su Shakespeare e Pirandello, "Intersezioni" 1996, t. 16, nr 3.
- Spencer H., Fizjologia śmiechu, przeł. J. Goldszmit, Nakładem Księgarni G. Centnerszvera, Warszawa 1884.
- Spergel M., Commedia Motifs in Pirandello's "Each in his own way", "Pirandello Society of America" 1990, nr 6.
- Spinazzola V. (red.), Che fine ha fatto il postmoderno?, Mondadori, Milano 2004.
- Stasiowski M., Atlas rzeczy niestałych. Strategie, struktury i chwyt literackich metafikcji w twórczości Petera Greenawaya, Nomos, Kraków 2014.
- Stein E., O zagadnieniu wczucia, przeł. D. Gierulanka, J.F. Gierula, Znak, Kraków 1988.
- Stewens D., Pirandello. Scrittura e scena, Centro Nazionale di Studi Pirandelliani, Agrigento 1983.
- Suchanow K., Gombrowicz. Ja, geniusz, t. 1-2, Czarne, Warszawa 2017.
- Swoboda T., Zakrzywienie przestrzeni reprezentacji. Parę słów o metalepsie, "Teksty Drugie" 2005, nr 5.
- Szahaj A., Ironia i miłość. Neopragmatyzm Richarda Rorty'ego w kontekście sporu o postmodernizm, Wydawnictwo Leopoldinum Fundacji dla Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1996.
- Szahaj A., Ponowoczesność - czas karnawału. Postmodernizm - filozofia błazna, [w:] Postmodernizm a filozofia. Wybór tekstów, red. S. Czerniak, A. Szahaj, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 1996.
- Szary-Matywiecka E., Autotematyzm, [hasło w:] Słownik literatury polskiej XX wieku, red. A. Brodzka et al., Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1992.
- Szary-Matywiecka E., Książka - powieść - autotematyzm (od "Pałuby" do "Jedynego wyjścia"), Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1979.
- Szkłowski W.B., A Parodying Novel. Sterne's "Tristram Shandy", [w:] Laurence Sterne. A Collection of Critical Essays, red. J. Traugott, Prentice Hall, Englewood Cliffs 1968.
- Szkłowski W.B., Sztuka jako chwyt, przeł. R. Łuźny, [w:] Teorie literatury XX wieku. Antologia, red. A. Burzyńska, M.P. Markowski, Znak, Kraków 2006.
- Szmyd M., Gombrowicz postmodernistą? Uwagi o filozoficznych kontekstach "Kosmosu" Witolda Gombrowicza, "Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria" 2002, nr 1.
- Szondi P., Teoria nowoczesnego dramatu 1880-1950, przeł. E. Misiólek, PWN, Warszawa 1976.
- Szturc W., Ironia romantyczna. Pojęcie, granice i poetyka, PWN, Warszawa 1992.
- Szymanowska J., Savinio, Pirandello i inni. Szkice krytycznoliterackie, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2013.
- Świontek S., Dialog - dramat - metateatr. Z problemów teorii tekstu dramatycznego, Errata, Warszawa 1999.

- Teske J.K., Myśl Karla R. Poppera a współczesne badania nad sztuką, "Przegląd Filozoficzny" 2014, nr 4 (92).
- Tilgher A., Studi sul teatro contemporaneo, Libreria di Scienza e Lettere, Roma 1923.
- Torop P., Zagadnienie intekstu, przeł. T. Bogdanowicz, "Pamiętnik Literacki" 1991, t. 72, nr 2.
- Trautwein W., Komödientheorie und Komödie. Ein Ordnungsversuch, "Jahrbuch der Deutschen Schillergesellschaft" 1983, nr 27.
- Trojanowska T., Teatralne konsekwencje operetki w "Operetce", "Dialog" 1989, nr 5/6.
- Trzebiński J., Narracyjne konstruowanie rzeczywistości, [w:] Narracja jako sposób rozumienia świata, red. J. Trzebiński, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2002.
- Trzynadłowski J., Komizm. Kategoria i wyznacznik gatunkowy, "Zagadnienia Rodzajów Literackich" 1992, t. 33, nr 2.
- Tuszyńska K., Modelowanie świata przedstawionego w komiksie Manary, "Studia Pragmalingwistyczne" 2011, nr 3.
- Ubersfeld A., Lire le théâtre III. Le dialogue de théâtre, Éditions sociales, Paris 1996.
- Ugniewska J., Luigi Pirandello. Życie i forma, [w:] Historia literatury włoskiej XX wieku, red. J. Ugniewska, PWN, Warszawa 2001.
- Ugniewska J., Svevo i Pirandello. Od kryzysu świadomości do świadomości kryzysu, [w:] Historia literatury włoskiej XX wieku, red. J. Ugniewska, PWN, Warszawa 1985.
- Uniłowski K., Metaliteratura w pisarstwie Parnickiego, "Pamiętnik Literacki" 1991, t. 82, nr 2.
- Uniłowski K., Polska proza innowacyjna w perspektywie postmodernizmu. Od Gombrowicza po utwory najnowsze, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1999.
- Uniłowski K., Postmodernizm, poloniści i proza polska, "FA-art" 1994, nr 4 [cz. 1].
- Uniłowski K., Postmodernizm, poloniści i proza polska, "FA-art" 1995, nr 1 [cz. 2].
- Urbanowski M., Gest śmiechu w literaturze dwudziestolecia międzywojennego (rekonesans), "Wielogłos" 2007, t. 1, nr 1.
- Valentini M., Pirandello shakespeariano, [w:] Shakespeare e il Novecento, red. A. Lombardo, Bulzoni, Roma 2002.
- Valentini M., Shakespeare e Pirandello, Bulzoni, Roma 1990.
- Van den Bossche B., Jansen M., Dupré N. (red.), Finzioni & finzioni. Illusione e affabulazione in Pirandello e nel modernismo europeo, Franco Cesati, Firenze 2013.
- Vischer R., On the Optical Sense of Form. A Contribution to Aesthetics, [w:] Empathy, Form, and Space. Problems in German Aesthetics, 1873-1893, red. H.F. Mallgrave, E. Ikonomidou, Getty Center for the History of Art and the Humanities, Santa Monica 1994.
- Waligóra J., Dramat historyczny w epoce Młodej Polski, Universitas, Kraków 1993.
- Wallis M., O przedmiotach komicznych, [w:] idem, Przeżycie i wartość, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1968.

- Watt S., *Postmodern/Drama. Reading the Contemporary Stage*, University of Michigan Press, Ann Arbor 2001.
- Waugh P., *Metafiction. The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction*, Routledge, London-New York 2001.
- Waugh P., *Practicing Postmodernism, Reading Modernism*, Edward Arnold, London 1992.
- Welsch W., *Nasza postmodernistyczna moderna*, przeł. R. Kubicki, A. Zeidler-Janiszewska, Oficyna Naukowa, Warszawa 1998.
- Wilczyński M., *Antypostmodernizm polski*, "Czas Kultury" 1994, nr 5/6.
- Wilkoszewska K., *Wariacje na postmodernizm*, Universitas, Kraków 2000.
- Witkowiec M. (właśc. M. Drabikowski) (red.), *Literatura Polska po roku 1939. Przewodnik encyklopedyczny*, t. 1, PEN, Warszawa 1989.
- Witkowski L., *Uniwersalizm pogranicza. O semiotyce kultury Michała Bachtina w kontekście edukacji*, Adam Marszałek, Toruń 1991.
- Witwicki W., *Analiza komizmu*, [w:] idem, *Psychologia*, t. 2, PWN, Warszawa 1963.
- Wojtas P., *Between Writing and Existence. Self-Reflexivity of Gombrowicz's Fiction*, "The Linguistic Academy Journal of Interdisciplinary Language Studies" 2012, nr 2.
- Wolf W., *Illusion and Breaking Illusion in Twentieth-Century Fiction*, [w:] *Aesthetic Illusion. Theoretical and Historical Approaches*, red. F. Burwick, W. Pape, Walter de Gruyter, Berlin-New York 1990.
- Wolf W., *Metareference across Media. The Concept, its Transmedial Potentials and Problems, Main Forms and Functions*, [w:] *Metareference across Media. Theory and Case Studies*, red. W. Wolf, K. Bantleon, J. Thoss, Rodopi, Amsterdam 2009. <https://doi.org/10.1163/9789042026711>
- Wolf W. (red.), *The Metareferential Turn in Contemporary Arts and Media. Forms, Functions, Attempts at Explanation*, Rodopi, Amsterdam 2011. <https://doi.org/10.1163/9789401200691>
- Wolf W., *'Unnatural' Metalepsis and Immersion. Necessarily Incompatible?*, [w:] *A Poetics of Unnatural Narrative*, red. J. Alber, H.S. Nielsen, B. Richardson, Ohio State University Press, Columbus 2013.
- Woolf V., *The Narrow Bridge of Art*, [w:] E.A. Hungerford, *The Narrow Bridge of Art. Virginia Woolf 's Early Criticism 1905-1925*, New York University ProQuest Dissertations Publishing, Ann Arbor 1965.
- Worthen W.B., *Dramat. Między literaturą a przedstawieniem*, przeł. M. Borowski, M. Sugiera, Księgarnia Akademicka, Kraków 2013.
- Wube (Wiktor Brumer), *"Sześć postaci w poszukiwaniu autora" [recenzja]*, "Życie Teatru" 1923, nr 11.
- Zajac J., *Dwie koncepcje dramatu. D'Annunzio - Pirandello*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2003.
- Zangrilli F., *Pirandello e i classici. Da Euripide a Verga*, Cadmo, Fiesole (Firenze) 1995.
- Zangrilli F., *Pirandello postmoderno?*, Polistampa, Firenze 2008.
- Zangrilli F., *Le sorprese dell'intertestualità: Cervantes e Pirandello*, Società Editrice Internazionale, Torino 1996.
- Zangrilli F., *L'umorismo. Poetica morale*, "Rivista di studi pirandelliani" 1980, nr 3.

Zawadzki B., "O komizmie. Studium psychologiczne", Uniwersytet Warszawski, Warszawa 1927 [rozprawa doktorska].

Zawadzki B., Przegląd krytyczny ważniejszych teoryj komizmu, "Przegląd Filozoficzny" 1929, nr 1/2.

Zielińska B., Śmiech Gombrowicza, "Ruch Literacki" 1987, nr 4/5.

Ziolkowski Th., Figures on Loan. The Boundaries of Literature and Life, [w:] idem, Varieties of Literary Thematics, Princeton University Press, Princeton 1983.

Ziomek J., Komizm. Spójność teorii i teoria spójności, [w:] idem, Powinowactwa literatury, PWN, Warszawa 1980.

Ziomek J., Parodia jako problem retoryki, [w:] idem, Powinowactwa literatury, PWN, Warszawa 1980.

Żaboklicki K., Luigi Pirandello, [w:] idem, Da Dante a Pirandello. Saggi sulle relazioni letterarie italo-polacche, Upowszechnianie Nauki - Oświata UN-O, Varsavia-Roma 1994.

Żeleński T. (Boy), Pirandello, [w:] idem, Pisma, t. 6: Szkice literackie, oprac. B. Winklowa, PIW, Warszawa 1956.

Żeleński T. (Boy), Śmiech, [w:] idem, Śmiech, uśmiech i zgroza, Biblioteka Boya, Warszawa 1933.

Żeleński T. (Boy), Śmiech. Filozofia i ptaszek, [w:] idem, Pisma, t. 18, oprac. W. Kopaliński, PIW, Warszawa 1959.

Żółkoś M., Ciało mówiące. "Iwona, księżniczka Burgunda" Witolda Gombrowicza, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2001.